

25.

SÄTENDAV PILV

Nüüd oli nisu lõikamiseks peaaegu küps. Papa käis iga päev seda vaatamas. Ta rääkis sellest igal õhtul ja näitas Laurale pikki jääku viljapäid. Ümarad viljaterad muutusid oma väikeste kestade sees aina kõvemaks. Papa ütles, et ilm on vilja küpsemiseks ideaalne.

„Kui sellist ilma hoiab, hakkame järgmisel nädalal saaki koristama,“ lausus ta.

Ilm oli väga palav. Pea kohal kõrguv kahvatu taevas oli liiga kuum, et sinna vaadatagi. Kogu preeriast kerkis auruna üles kuum õhk nagu küdevalt pliidilt. Lapsed hingeldasid koolimajas justkui sisalikud ja seinapalkidelt nirises alla kleepuvat männivaiku.

Laupäeva hommikul jalutas Laura koos papaga nisu põldu vaatama. Nisu oli peaaegu papa kõrgune. Papa

tõstis Laura kukile, et ta saaks üle raskete kummargil viljapeade vaadata. Põld oli rohekaskuldne.

Õhtusöögilauas rääkis papa sellest mammale. Ta ei olnud kunagi sellist nisusaaki näinud. Saak võis tulla oma nelikümmend vakka aakrilt ja nisu hind oli dollar vaka eest. Nad saavad nüüd rikkaks. Siin on imepärane maa. Nüüd võivad nad osta kõike, mida tahavad. Laura kuulas ja mõtles: nüüd saab papa endale uued saapad.

Ta istus näoga avatud ukse poole, kust hoovas sisse päikesepaiste. Tundus, nagu oleks miski päikest varjanud. Laura hõõrus silmi ja vaatas uuesti. Päikesepaiste oli tööpoolest ähmasem. Väljas läks aina hämaramaks, kuni päikesevalgus kadus hoopis.

„Ma usun, et äike on tulemas,” ütles mamma. „Ilmselt on pilv päikese varjanud.”

Papa tõusis kärmelt ja astus uksele. Äikesevihm võis nisule viga teha. Papa vaatas üles ja läks siis välja.

Valgus oli veider. See ei olnud niisugune muutlik valgus nagu tavaliselt enne äikest. Õhk ei olnud raske nagu enne tormi. Laura tundis hirmu, ta ei teadnud, miks.

Ta jooksis välja, kus papa seisis üles taevasse vaadates. Ka mamma ja Mary tulid välja ning papa küsis: „Caroline, mida sa sellest arvad?”

Päikese ees oli pilv. Nad ei olnud niisugust pilve kunagi varem näinud. See oleks nagu koosnenud

lumehelvestest, kuid selle koostisosad olid lumehelvestest suuremad, tillukesed ja sädelevad. Säravate osakeste vahelt kumas läbi valgus.

Tuul oli raugenud. Rohi ei liikunud ja kuum õhk oli vaikne, kuid pilveserv liikus üle taeva tuulest kiiremini.

Jacki turjakarvad tõusid turri. Äkki haugatas ta pilve peale koleda häälega, milles oli ühtaegu urinat ja vingumist.

Potsti! kukkus miski Laurale pähe ja pudenes maapinnale. Laura vaatas maha ja nägi kõige suuremat rohutirtsu, keda ta eales näinud oli. Hiiglasuured pruunid rohutirtsud pudenesid kõikjale tema ümber, kukkusid vastu ta pead, nägu ja käsivarsi. Nad langesid tüminal maapinnale nagu rahesadu.

Pilvest sadas rohutirtse. Pilv koosneski rohutirtsudest. Nende kehad varjasid päikese ja tõid kaasa pimeduse. Nende õhukesed laiad tiivad kiirgasid ja sädelesid. Nende tiibade krigin täitis kogu õhu ning nad pudenesid maapinnale ja majale heliga, mis meenutas rahetormi.

Laura püüdis neid minema peksta. Rohutirtsud klammerdusid tema naha ja kleidi külge. Nad silmitsesid teda oma suurte punnis silmadega, pöörates päid kord ühele, kord teisele poole. Mary jooksis kiljudes majja. Rohutirtsud katsid kogu maa, kusagile ei

jäänud ainsatki lagedat lapikest. Laura oli sunnitud rohutirtsudele peale astuma ning putukad purunesid kriginaga ja lirtsudes tema jalge all.

Mamma sulges kiiresti kõik maja aknad. Papa tuli tuppa, jäi lihtsalt eesukse juurde seisma ja vaatas välja. Laura ja Jack seisid tihedalt tema lähedal. Rohutirtsud pudenesid taevast alla ja parvlesid tihedalt maapinnal. Nende pikad tiivad olid kokku volditud ning nad said tänu oma tugevatele jalgadele igale poole hüpata. Õhk oli täis surinat ja katuselt kostis otsekui rahesaju müdinat.

Siis kuulis Laura veel teistsugust häält, valju heli, mis tekib tibatillukeste loomade nakitsemisel, nosimisel ja närimisel.

„Nisu!” karjatas papa. Ta tormas tagauksest välja ja jooksis nisupõllule.

Rohutirtsud sõid vilja. Ühe rohutirtsu söömise heli on võimatu kuulda, kui sa just ei kuula väga hoolikalt sel ajal, kui hoiad teda peopesal ja söödad talle rohu-kört. Nüüd aga sõid ühekorraga miljonid rohutirtsud. Võis kuulda, kuidas miljonid pisikesed lõuad hammustasid ja mälusid.

Papa tuli joostes tagasi lauda juurde. Laura nägi läbi akna, et ta rakendas Sami ja Davidi vankri ette. Ta hakkas sõnnikuhunnikult loopima vankrisse vana kõdunenud heina nii kiiresti, kui suutis. Mamma

jooksis välja, haaras teise sõnnikuhargi ja aitas papat. Siis sõitis papa nisupõllule ja mamma läks vankrile järele.

Papa sõitis üle põllu, aeg-ajalt sõnnikut väikeste kuhjadena maha visates. Mamma kummardus ühe kuhja kohale ja seejärel kerkis sellest üles suitsunire, mis laiali laotus. Mamma süütas ühe kuhja teise järel. Laura jälgis seda, kuni suitsuhämu varjas põllu, mamma, papa ja vankri.

Taevast kukkus endiselt alla rohutirtse. Valgus oli ikka hämar, sest rohutirtsud varjasid päikese.

Mamma tuli tagasi maja juurde, võttis varjualuses kleidi ja aluselikud seljast ning tappis rohutirtsud, kelle ta oli riidetelt maha raputanud. Ta oli käinud nisupõllul lõkkeid süütamas. Võib-olla peletab suits rohutirtsud nisust kaugemale.

Mamma, Mary ja Laura olid vaikselt suletud aken-dega lämbes majas. Carrie oli nii väike, et ta nuttis isegi mamma süles. Ta nuttis ennast magama. Rohutirtsude söömise hääl kostis koguni läbi seinte.

Lõpuks pimedus hajus. Jälle paistis päike. Maapinda kattis roniv ja hüppav rohutirtsude kogum. Nad sõid künkalt ära kogu pehme madala rohu. Kõrge preeria-rohi õõtsus, vajus ja langes siis.

„Oh, vaadake!” sõnas Laura akna juures tasakesi.

Rohutirtsud sõid pajulatvu. Pajulehed olid õhukesed ja okstest jäid järele ainult paljad rootsud. Kõik oksad olid paljad ja täis rohutirtsude mügaraid.

„Mina ei taha rohkem vaadata,“ ütles Mary ja läks akna juurest eemale. Ka Laura ei tahtnud rohkem vaadata, kuid ta ei saanud ka järele jätta.

Kanad käitusid naljakalt. Kaks kana ja nende kohmakad tibud nokkisid kõigest väest rohutirtse. Tavaliselt olid nad oma kaelad välja sirutanud ja kiiresti rohutirtsudele järele jooksnud, kuid neid siiski mitte tabanud. Aga nüüd said nad mõnele rohutirtsule pihta iga kord, kui kaela välja sirutasid. Kanad olid häämmingus. Nad sirutasid kaela välja ja proovisid samaaegselt joosta mitmesse suunda korraga.

„Noh, nüüd ei pea me igatahes kanadele süüa ostma,“ lausus mamma. „Ei ole halba ilma heata.“

Rohelised aiapeenrad hakkasid närbuma. Kartulid, porgandid, peedid ja oad olid ära söödud. Maisivarte ja ristikkeina pikad lehed olid ära söödud, ka noore maisi tõlvikud olid kaetud rohutirtsudega.

Mitte keegi ei saanud sinna mitte midagi parata.

Nisupõldu varjas ikka suitsuloor. Aeg-ajalt nägi Laura ähmaselt suitsus ringi liikuvat papat. Papa segas suitsevaid lõkkeid ja siis varjas tihe suitsupilv ta jälle.

Kui oli aeg minna Tähnikut tooma, pani Laura sukad ja kingad jalga ning rätiku pähe. Tähnik seisis

Ploomioja koolme juures, tema nahk värises ja ta vehkis sabaga. Veisekari laskus pahuralt vana muldonni juurest alla. Laura oli kindel, et loomad ei saa süüa rohtu, mis on täis rohutirtse. Kui rohutirtsud kogu rohu ära söövad, jäävad kariloomad nälga.

Rohutirtsud katsid tihedalt tema alusseelikuid, kleiti ja rätikut. Ta pühkis neid näolt ja kätele. Rohutirtsud krigisesid tema kingade ja Tähniku sõrgade all.

Mamma tuli Tähnikut lüpsma, rätik peas. Laura aitas teda. Nad ei suutnud takistada rohutirtse piima sisse kukkumast. Mamma oli võtnud kaasa riide, millega ämbrit katta, kuid ämbrit ei saanud katta sel ajal, kui ta lüpsis. Mamma kooris rohutirtsud plekkkruusiga piima pealt ära.

Rohutirtsud tulid nendega majja kaasa. Nende riided olid rohutirtse täis. Mõned hüppasid kuumale pliidile, kus Mary oli hakanud süüa tegema. Mamma kattis toiduained kinni niikauaks, kuni nad olid kõik rohutirtsud kinni püüdnud ja tapnud. Ta pühkis putukad kokku ja viskas kühvliga pliidi alla.

Papa tuli tuppa lõunat sööma ainult seniks, kuni Sam ja David sõid. Mamma ei küsinud temalt, mis oli nisust saanud. Ta ainult naeratas ja lausus: „Ära muretse, Charles. Me oleme alati hakkama saanud.” Papa kõrisõlm tegi jõnksu ja mamma lausus: „Charles, võta veel üks tassike teed. See viib suitsu kõrist välja.”

Kui papa oli tee ära joonud, läks ta tagasi nisupõllule, kaasas veel üks kuhi vana põhku ja sõnnikut.

Isegi voodis kuulsid Laura ja Mary sumisemist, näksemist ja närimist. Laura tundis, kuidas kellegi küünised tema nahal ronivad. Voodis ei olnud rohutirtse, kuid seda tunnet ei saanud ta kätelt ja põskedelt minema pühkida. Ta nägi pimeduses rohutirtsude punnis silmi ja tundis nende jalgu enda kehal, kuni viimaks uinus.

Järgmisel hommikul ei olnud papat allkorrusel. Ta oli terve öö ametis olnud, et hoida suitsupilve nisupõllu kohal, ja ta ei tulnud hommikust sööma. Ta tegi ikka veel tööd.

Kogu preeria oli muutunud. Rohi ei lainetanud enam, kõrred olid maha vajunud. Tõusev päike näitas kogu preeriat konarlikuna, sest kohati oli rohi kuhjadesse vajunud.

Pajupuud olid raagus. Ploomitihnikutes rippusid paljaste okste küljes üksikud ploomid. Endiselt kostis kõikjalt rohutirtsude söömise naksuv, krõbistav, nahistav heli.

Lõuna ajal tuli papa vankriga suitsu seest välja. Ta viis Sami ja Davidi lauta ning tuli pikkamööda maja poole. Tema nägu oli suitsust must ja silmavalged punetasid. Ta riputas kaabu ukse kõrval oleva naela otsa ja istus laua taha.

„Sellest pole mingit kasu, Caroline,“ lausus ta. „Suits ei peata rohutirtse. Nad hüppasid suitsust läbi

ja kargasid laiali. Nisu on iga hetk langemas. Nad löikavad selle maha nagu vikatiga. Ja söövad ära – koos kõrtega ja puha.”

Ta pani küünarnukid lauale ja peitis näo käte vahele. Laura ja Mary istusid tasakesi. Ainult kõrges lastetoolis istuv Carrie kõlistas lusikaga ja sirutas oma pisikese käe leiva järele. Ta oli liiga väike, et sellest aru saada.

„Pole midagi, Charles,” ütles mamma. „Me oleme ennegi rasketest aegadest üle saanud.”

Laura vaatas laua all papa paigatud saapaid ja tundis kurgus kipitust. Nüüd ei saagi papa uusi saapaid.

Papa võttis käed näolt ning tõstis noa ja kahvli. Tema habemes võis aimata naeratust, kuid tema silmad ei säranud. Nende pilk oli loid ja ähmane.

„Ära muretse, Caroline,” lausus ta. „Me tegime kõik, mis suutsime, ja küll me kuidagi ikka välja veame.”

Siis meenus Laurale, et nende uue maja eest ei ole veel makstud. Papa oli lubanud maksta selle eest siis, kui nisu on koristatud.

See oli vaikne söömaeg, ja kui see oli läbi, heitis papa põrandale pikali ning jäi magama. Mamma libistas padja tema pea alla ja tõstis sõrme huulile, et Laura ja Mary oleksid tasa.

Nad viisid Carrie magamistuppa ja näitasid talle pabernukke, et ka tema vaikselt oleks. Ainus hääl oli rohutirtsude söömise heli.

Rohutirtsud jätkasid söömist päev päeva järel. Nad sõid ära nii nisu kui ka kaera. Nad sõid ära kõik, mis oli roheline – kogu aedvilja ja preeriarohu.

„Oh, papa, aga mis siis jäneestest saab?” küsis Laura.
„Ja vaestest linnukestest?”

„Vaata ringi, Laura,” lausus papa.

Kõik jänesed olid kadunud. Linnukesed olid rohu-
kõrtelt kadunud. Allesjäänud linnud sõid rohutirtse. Ja preeriakanad jooksid ringi väljasirutatud kaeltega, kugistades käigu pealt rohutirtse.

Pühapäeval kõndisid papa, Laura ja Mary pühapäevakooli. Päike säras nii eredalt ja palavalt, et mamma eelistas koos Carriega koju jääda, ning papa jättis Sami ja Davidi varjulisse lauta.

Vihma ei olnud nii kaua tulnud, et Laura kõndis läbi Ploomioja mööda kuivi kive. Kogu preeria oli paljas ja pruun. Maapinnal põrisesid miljonid pruunid rohutirtsud. Mitte kusagil ei paistnud mitte midagi rohelist.

Terve tee pühkisid Laura ja Mary kleitidelt rohutirtse maha. Kui nad kirikusse jõudsid, katsid pruunid rohutirtsud tihedalt nende alusseelikuid. Nad tõstsid seelikud üles ja pühkisid putukad enne sisseastumist maha. Aga ehkki nad olid ettevaatlikud, olid rohutirtsud jätnud nende parimatele pühapäevakleitidele tubakavärvi plekke.

Neid koledaid plekke ei saanud kuidagi välja. Nad pidid kandma oma parimaid kleite, millel olid nüüd pruunid plekid.

Paljud linnainimesed olid läinud tagasi itta. Christy ja Cassie pidid lahkuma. Laura jättis hüvasti Christyga ning Mary Cassiega, kes olid nende parimad sõbratarid.

Nad ei käinud enam koolis. Nad pidid hoidma oma kingi talvel käimiseks, kuid paljajalu ei saanud nad rohutirtsude peal kõndida. Pealegi pidi kool varsti nagunii läbi saama ja mamma lubas neid talvel ise õpetada, et nad teistest maha ei jääks, kui kool järgmisel kevadel jälle algab.

Papa töötas mr Nelsoni juures ja teenis välja loa kasutada mr Nelsoni atra. Ta hakkas lagedat nisupõldu kündma, et valmistada seda ette järgmise aasta nisukülviks.